

Pannus – saksanpaimenkoirilla tyypillinen silmänsairaus

Artikkelin pohjana on käytetty eyevet.ca:n artikkelia pannuksesta..

Pannus on silmänsairaus, jossa koiran silmän sarveiskalvoon kasvaa verisuonia. Saksanpaimenkoira on yleisin rotu, jolla sairautta on tavattu. Etenevä muutos ilmenee kun verisuonet ja arpikudos valtaavat sarveiskalvoa. Muutokset alkavat yleensä silmän ulko- tai alaosasta ja pitkälle kehittyneissä, vakavissa tiloissa saattaa peittää koko sarveiskalvon aiheuttaen sokeutumisen. Kroonistuessaan muuttuneet alueet mustuvat pigmentoitumisen seurauksena.

Arvellaan, että pannus on immuunivälitteinen sairaus. Sairauden puhkeamisen uskotaan aiheutuvan esim. solumuutoksesta sarveiskalvolla, minkä immuunijärjestelmä tulkitsee epänormaalksi ja elimistöön kuulumattomaksi. Tämä aikaansaa immuunijärjestelmän hyökkäyksen sarveiskalvoa kohtaan – ikäänkuin sarveiskalvo olisi vierasta tai siirrettyä kudosta. Epäilläään että saksanpaimenkoirilla on geneettinen taipumus tähän sairauteen, mutta vaurio joka aiheuttaa taudin puhkeamisen sarveiskalvolla johtuu ultraviolettisäteilystä.

Ensimmäiset raportit pannustapauksista tulivat Itävallasta ja USA:sta – Coloradosta; kummatkin sijaitsevat korkeilla alueilla. Nykypäivänä pannusta on diagnosoitu ympäri maailman, kuitenkin on hyvin tunnettua että pannustapaukset ovat paljon vakavempia ja vaikeampia hoitaa alueilla jotka ovat korkeammalla merenpinnasta. Tämä tukee teoriaa UV-säteilyn vaikutuksesta sairauteen. On esitetty hypoteeseja joidenka mukaan otsonikerroksen oheneminen on johtanut UV-säteilyn voimistumiseen maanpinnalla.

Oireiden paikallisuuden tähden on järkevää hoitaa pannusta lääkityksellä joka paikallisesti heikentää immuunijärjestelmän reagoitua. Kortikosteroidit (kuten deksametasoni ja prednisoloni) ovat tulehdusta lievittäviä lääkkeitä, jotka sivuvaikutuksena hillitsevät immuunijärjestelmän reaktioita. Syklosporiini on lääke, jonka päävaikutustapana on hillitä immuunijärjestelmän reaktioita. Sen käyttäminen yksin tai yhdessä kortikostereoidien kanssa johtaa yleensä parempaan tulokseen pannuksen hoidossa ja kontrolloimisessa kuin kortikostereoidien käyttö yksinään.

Syklosporiinia on käytetty silmänsairauksiin erikoistuneiden eläinlääkäreiden toimesta hoidossa jo yli 10 vuotta. Useimmiten on käytetty 1 tai 2 prosentista liuosta joka on valmistettu öljypohjalle – useimmiten oliivi-, maissi- tai kasvisöljyyn. 90-luvun puolivälissä vahvuudeltaan 0,2% syklosporiinia sisältävä silmätippa nimeltään Optimmune tuli markkinoille toisen silmänsairauden hoitoa varten – keratoconjunctivis sicca ts kuivasilmäisyys – johon se on varsin tehokas. Pannustapausten hoidossa taasen vahvuudeltaan 0,2% liuos tuottaa vähemmän tulosta kuin 1% sekoitus. Hoidolla, aktiivinen verisuonitus ja granulaatio- eli jyväiskudos usein katoaa mutta arvet ja pigmentaatio paranevat hitaasti tai eivät katoa ollenkaan.

Syklosporiinista on ainakin USA:ssa saatavilla mikroemulsio josta voi valmistaa 1-2% liuosta. Tämä uudempi aine on nimeltään Cyclosporine Neoral. Mikroemulsion voi laimentaa toisiin liuoksiin öljyn sijasta. Tämä on hyödyllistä koska öljypohjaiset mikstuurat voivat joskus aiheuttaa ihoärsytystä silmän ympärillä ja jättää öljytahroja huonekaluihin mikäli koira esimerkiksi hankaa kasvojaan sohvaa vasten. Cyclosporine Neoral –mikroemulsio voidaan laimentaa pullolliseen deksametasoni- tai prednisolonisilmätippoja, kun käytössä on vain yksi pullo lääkettä, päivittäinen hoito

helpottuu. Kuitenkin jotkut koirat kokevat uuden lääkeeseoksen ärsyttävämmäksi, mutta muutamassa viikossa ärsytysoireet katoavat. Suomessa myös Yliopiston Apteekki voi eläinlääkärin määräyksestä valmistaa vahvempaa syklosporiiniliuosta mikäli Optimunella ei saavuteta toivottua hoitovastetta.

Samankaltainen sairaus, jossa immuunivälitteinen reaktio kohdistuu sidekalvoon ja kolmanteen silmäluomeen on nimeltään plasmooma. Tämä variaatio on myös yleisempi saksanpaimenkoirissa kuin muissa roduissa. Pannukseen verrattuna, tämä on paljon vaarattomampi näkökyvylle, saattaa aiheuttaa epämukavuutta ja on hieman vastustuskykyisempi hoidolle mikä on sama kuin pannuksen hoidossa.

Pitkäaikaisessa pannuksen hoidossa ja hallinnassa auttaa ultravioletisäteilyn saamisen rajoittaminen. Koira kannattaa pitää sisällä aurinkoisimpaan aikaan vuorokaudesta tai hankkia koiralle aurinkolasit jotka ovat tehty koiria varten. Näitä laseja voi ostaa netin kautta tai jotkut ovat teettäneet niitä Suomessa optikkoliikkeessä. Monet koiranomistajat ovat huomanneet että uv-säteilyä suodattavat aurinkolasit ovat auttaneet selvästi pannuksen kurissapitämistä.

Koska pannus on immunologinen sairaus, sitä voidaan hoidolla pitää kurissa, mutta sitä ei voida parantaa. Jatkuva elinikäinen hoito on tarpeellista koiran näkökyvyn säilyttämiseksi.

Koirien silmälaseja myy:

<http://doggles.com/>

Alkuperäinen artikkeli:

<http://www.eyevet.ca> , Michael Zigler, päivitetty artikkeli kirjoitettu 8/2001.